

Uitnodiging donateursdag Stichting Bouwhistorie Nederland

Maastricht - zaterdag 29 september 2018

STICHTING
BOUWHISTORIE
NEDERLAND

Het bestuur van de SBN nodigt u uit voor de 26^e jaarlijkse donateursdag, dit maal in de stad Maastricht. De gemeente ontvangt u in het fraaie stadhuis aan de Markt, ontworpen door Pieter Post in 1659. Het programma van de dag richt zich op Maastrichts erfgoed dat momenteel in de actualiteit is wegens restauraties of herbestemmingen.

Een korte geschiedenis van de stad Maastricht

De stad Maastricht dankt haar ontstaan aan de gunstige vestigingsomstandigheden aan de oever van de Maas, ter plekke waar de Jeker in deze rivier uitmondt. De Romeinse weg van Keulen naar de kust kruiste hier de Maas, maar ook daarvoor was er al sprake van een oversteekplaats. In de vierde eeuw werd een kleine Romeinse nederzetting omgevormd tot een castellum, ongeveer ter plekke van het huidige Stokstraatkwartier. Aan het einde van de vierde eeuw, toen het Romeinse rijk in verval was geraakt, overleed bisschop Servatius in Maastricht. Zijn graf zou in de zesde en zevende eeuw uitgroeien tot een cultusplek en vormt de basis voor de latere Sint Servaasabdij. Maastricht ontwikkelde zich in de Merovingische tijd tot een bisschopsstad, tot de bisschop rond 700 n. Chr. zijn zetel naar Luik verplaatste. De bisschoppelijke Onze Lieve Vrouwekerk ontwikkelde zich later tot kapittelkerk. In de middeleeuwen groeide de stad uit tot een handelsstad, wegens haar gunstige positie aan de Maas en aan de handelsroutes. De Sint-Servaaskerk had inmiddels de status van een keizerlijke abdij. Begin dertiende eeuw werd de macht in de stad verdeeld tussen de hertog van Brabant en de bisschop van Luik. Even na 1229 kreeg de stad haar eerste stenen stadsmuur, die in de veertiende eeuw vervangen werd door een ruimere ommuring. In de zestiende en zeventiende eeuw werd de stad meerdere malen belegerd, onder andere door Spaanse en Franse troepen. Dit leidde tot een verbetering van de vestingwerken, met bastions en forten. Dit proces liep door tot in de achttiende eeuw. In het midden van de zeventiende eeuw werd de huidige Markt aangelegd, waarvoor een bestaand plein werd vergroot, door het slopen van de oude stadsmuur die eroverheen liep, samen met een Lakenhal en de Gevangenpoort. Midden op de Markt verrees tussen 1659 en 1664 het stadhuis, naar ontwerp van Pieter Post. De centrale hal werd voorzien van gewelfschilderingen van Th. Van der Schuer (1671). In het nieuwe stadhuis kwamen de vertegenwoordigers van beide besturen (het Brabantse en het Luikse deel), eindelijk gezamenlijk in één gebouw terecht. De Franse tijd betekende het einde van het tweeherige bestuur en ook voor de vele kloostergemeenschappen in de stad, waaronder de kapittels van Sint Servaas en Onze Lieve Vrouwe. In de negentiende eeuw ontwikkelde Maastricht zich tot industriestad, waarbij de industrieel Petrus Regout een grote rol speelde. De meeste fabrieken kwamen tot stand aan de noordzijde van de oude binnenstad en rondom het stadsdeel Wyck, op de oostelijke oever van de Maas. De belangrijkste waren de aardewerkfabrieken van de Sphinx en Société Céramique, en de Papierfabriek (SAPPI). Daarnaast waren er verschillende kleinere fabrieken (tabak, laken). Tijdens de industrialisatie werd ook de vestingstatus van Maastricht opgeheven (1867) en kon de stad eindelijk nieuwe woonwijken aanleggen, rondom

Het stadhuis van Maastricht

de historische binnenstad. Hiervoor werd een groot deel van de vestingwerken geslecht. Ten zuiden van de stad werd het stadspark aangelegd. In 1976 eeuw werd de Universiteit Maastricht gevestigd, waardoor de stad uitgroeide tot een studentenstad. Momenteel is Maastricht een populaire bestemming voor Nederlandse dagjesmensen en toeristen vanuit de hele wereld.

Programma zaterdag 29 september 2018

Locatie: stadhuis Maastricht, Markt 78, entree via bordes

- 9.45 – 10.15u   Ontvangst in het stadhuis
- 10.15 – 10.30u   Welkomstwoord door voorzitter Koos de Looff en wethouder Jim Janssen
- 10.30 – 12.30u   Lezingen:
- Gilbert Soeters – archeologie en bouwhistorie in Maastricht
  - Stefan Loo – monumentenbeleid en bouwhistorie in Maastricht
  - Ronald Pellemans – industrieel erfgoed in Belvédère
  - Birgit Dukers – Maastrichts huizenonderzoek
  - Coen Eggen – status quo in boerderijenonderzoek in zuidelijk Limburg
- 12.30u – 13u   Toelichting op de restauratie van de gewelfschilderingen van de grote hal van het stadhuis door restauratrice Angelique Friedrichs (SRAL), gevolgd door bezichtiging van de werkzaamheden
- 13u – 14u   Wandeling naar lunchlocatie en lunch
- 14u – 17u   Excursie in Maastricht-Noord en Belvédère, bezoek aan:
De Sphinxfabriek
De noordelijke vestingwerken
Het Bassin
- 17u – 18u   Borrel in de voormalige brouwerij de Ridder in Wyck, nu stadsbrouwerij de Maastrichter Maltezer (Oeverwal 8-12)

Het stadhuis is vanaf het station bereikbaar te voet (ca.15 min) of per bus (lijn 1 Malberg, lijn 2 Oud Caberg, lijn 3 Wolder, lijn 5 Daalhof, lijn 7 Caberg, lijn 9 Waldeckpark). Busstation vóór het station, uitstappen halte Mosae Forum / Centrum, via de Gubbelstraat naar de Markt lopen.

De kosten voor de donateursdag bedragen € 35,- (ook voor introducés), voor studenten geldt een tarief van € 25,-. De kosten voor niet-donateurs van de SBN bedragen € 40,-. Aanmelden kan tot en met 24 september, door het sturen van een email naar: hp.jansen@utrecht.nl. Wij verzoeken u om gelijktijdig met uw aanmelding het verschuldigde bedrag over te maken op NL12 INGB 0000 273441 (BIC INGB NL2A) t.n.v. penningmeester SBN, o.v.v. Donateursdag 2018.

Indien u vragen heeft, dan kunt u contact opnemen met onze secretaris, Henk Jansen, via 06-12820944 of hp.jansen@utrecht.nl

Graag tot 29 september in Maastricht!

Het bestuur van de SBN